

# Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Ministri se še vedno niso zbrali, da obrdijo že tolikokrat določeno in zopet odloženo ministrsko sejo. Za pretečeni pondeljek so jo bili določili «čisto gotovo», Pašič je pa javil, da ne pride pred 15. septembrom v Beograd, isto je sporočil tudi minister Pribičević in tudi drugi ministri se niso pokazali, temveč so mirno ostali na svojih počitnicah in pri svojih strankarskih poslih.

Sloga v skupnem vladnem taboru in v samih vladnih strankah je razbita. Radikalci bi radi sami nastopili, pa nimajo za to dovolj moči in zaslombe. Njihovi listi sicer poročajo, da mislijo za poskušnjo izvesti po Srbiji, Bosni in Dalmaciji občinske volitve, da vidijo, kako stojijo med narodom. Radikalni ministri se močno kregajo med seboj in tako bo tudi to vladno stranko razdrta osebna mržnja in zavist. Značilno je tudi to, da so radikalci v svojih listih začeli hudo napadati slabostojnega ministra Pačija, ki jim je vendar tako udano hlapčeval ter s Pašičevim sinom trgoval na škodo države. Radikalni napadi med seboj in na zaveznika so dovoljni znak razpada na eni, na drugi strani pa vzajemnosti in morale okrog vlade.

Cepitev demokratov je popolna in Pribičeviću bo ostalo prav malo pristašev za zvezo s Pašičem in radikalno stranko. Pribičević je poskušal svojo politično srečo v Dalmaciji, kjer koli se je pojavil, se je izvršila cela mobilizacija policajev, žandarjev, detektivov in agentov, da so mesta izgledala, kakor bi bila v obsednem stanju njegovih pajdaših so zastoj tekali sem in tja, da nalovijo dovolj ljudi za sprejem, prebivalstvo je ostalo pasivno in z ogorčenjem se gledalo razkošne pojedine, prirejane ministru in njegovim pajdašem, ko ljudstvo zlasti v Dalmaciji tako strašno strada.

Po Bosni divjajo jugofašisti v službi radikalov ter demokratov ter vladnih muslimanov. Vso nasilje je naperjeno proti delovanju muslimanske avtonomistične stranke. Najprej so pretepli poslanca Ajanoviča po shodu v Tuzli. Kmalu na to, dne 1. t. m. so pa na shodu v Višegradu streljali proti avtonomističnemu voditelju dr. Spahu. Poslanec dr. Spaho je ostal nepoškodovan, ranjenih je pa več zhorovalcev.

Vlada globoko zajema iz državne blagajne za svoje najožje pristaše, tako je ene poslala na Poljsko kot komisijo za sestavo trgovske pogodbe z dnevnimi dijetai od 250 dinarjev poleg cele plače in doklad, druge pa kot novinarje na izlet po poljski državi na račun jugoslovanskih davkoplačevalcev.

NEMCIJA.

Odlog plačevanja nemških vojnih odškodnin je reparacijska komisija po francoskem prizadevanju odbila. Anglija je edina glasovala za odlog, Italija se je pa glasovanju odtegnila.

GRSKA.

Turki so namlatili grško vojsko, ki je s tako vne- mo, samohvalo in nado nastopila svoj pohod proti Carigradu. Severno in južno krilo grške vojske je doživelo skoraj hkrati občuten poraz in sedaj je nereden umik na celi fronti. Grška prosi sedaj antanto za posredovanje. Angleška vlada je s francosko že stopila v stike glede izposlovanja grško-turškega premirja, da se ustavi pre- livanje krvi ter Grški prihranijo novi porazi.

SVET ZVEZE NARODOV.

Je pričel s tretjim zasедanjem v Zenevi. Zastopanih je 44 držav. Za predsednika je izvoljen zastopnik čilske države. Osnovale se je šest velikih odborov, ki si bodo delo na znotraj takole razdelili: 1. ustava in pravna vprašanja, 2. tehnična organizacija, 3. razorožitev, 5. Gospodarska in finančna vprašanja, 5. Splošna vprašanja, 6. Politične zadeve.

## Orlovski tabor v Murski Soboti.

Tako slavnostnih trenutkov in tako ogromnih množic ljudstva Murska Sobotica doslej še ni poznala v svoji zgodovini. Orlovski tabor v Murski Soboti je važen mejnik v napredku prekmurskega ljudstva in zanosen razmah orlovstva je porok, da tega ljudstva ne bodo mogla pokvariti varljiva gesla brezverskih organizacij.

Z veliko požrtvovalnostjo so dekleta v Murski Soboti pripravljala vence in okraske za slavoloke, fantje pa so postavljali mlaje. V soboto zvečer, že okrog 7. ure je močna ljutomerska orlovska godba zbrala v parku veliko množico, samih domačinov iz Murske Sobotice, ki so se uvrstili v spreved z Orli in Orlicami mladega in mnogoštevilnega odseka v Murski Soboti ter ob vzvo- kih godbe in razsvetljavi odkorakali po mestnih ulicah. Meščanstvo je simpatično pozdravljalo več tisočglavi obhod in nepretrgoma so se orili klici: Bog živi orlovsko Prekmurje! Živeli Orli! Živio dr. Korošec! itd. — Med presledki godbenih narodnih in orlovskih korač- nic je donela močna navdušena pesem Orlov in Orlic («Dvignite Orli», «Mi smo Orli» itd.)

Pred katoliško cerkvijo je pozdravil manifestante visokošolec domačin s prepričevalnimi besedami v le- pi prekmurščini. Istotako je tudi pred evangelijsko cer- kvijo imel navdušen govor domači učitelj, zlasti o vzgoji mladine na krščanskih podlagi.

Okrog 9. ure se je spreved končal in se je nato v ho- telu «Turk» razvila prisrčna domača zabava, katero je motila s svojo navzočnostjo manjša sokolska družba nekaterih policajdemokratskih uradnikov, ki so ko- maj krotili svojo onemoglo jezo.

Drugo jutro, v nedeljo, 3. t. m., je godba na čelu domačih Orlov in Orlic, ob solnčnem vzhodu svirala

budnico po mestu. Kmalu na to pa se je začela zbi- rati mladina ob slavoloku za sprejem gostov. Množice so naraščale v vsakim trenutkom. Po 9. uri je prispel posebni vlak iz Hodoš v Mursko Sobotico, ki je pripeljal 1500 udeležencev. Tudi Ljutomerčani so prihiteli v ve- likem številu s svojimi Orli in Orlicami. Zlasti poh- valno je treba omeniti vrle Orlice, iz šentjurskega okrožja ob Ščavnici, ki so peš prikorakale v obilnem številu v Mursko Sobotico. Vsi odseki Prekmurja so bili polnoštevilno zastopani z naraščanjem in gojenkami. — Na to se je razvil dolg spreved, ki je ob vzvokih dveh godb odkorakal v katoliško cerkev k sv. maši.

Cerkev je bila nabitno polna. Slovesno sv. mašo je daroval poslanec preč. g. dr. Hohnjec ob asistenci sedeni- čih. gg. duhovnikov. Lep cerkveni govor o orlovstvu in krščanstvu je imel domači g. kaplan Kranc.

Po sv. maši se je pred cerkvijo vršil tabor, ki ga je otvoril in pozdravil navzoče hr. Svikaršič. Nato je go- voril g. poslanec dr. Hohnjec o krščanstvu in slovenstvu o dveh svetinjah, za katere so se borili naši pradedje in nam očuvali do današnjih dni. Te svetinje bo slo- venstvo ljudstvo branilo kot zenico svojega očesa in po- rok v to je orlovstvo, kot predstraža našega vernega ljudstva. Njegovim navdušenim izvajanjem je sledilo viharno odobravanje in živio-klici. Br. Novak, pred- sednik ljutomerskega Orla je v daljšem govoru raz- vil stališče krščanskih organizacij proti kulturnobojne- žem in brezverskim organizacijam. Tudi njegove iskrene besede so žele burno pritrjevanje. Sestra Micika Črček iz Središča je v pesniško-duhovito zasnovanem govoru, polnem srčnega navdušenja, opisala zmagosla- ven razmah orlovskih načel in organizacije, ki hiti od zmage do zmage celo na svetovnem tekmovalju, kakor so Strassburg in Brno. Gromoviti živio-klici in Bog živi! so pričali, da je s svojim nastopom osvojila srca občinstva in jih navdušila za sveto orlovsko stvar. Za njo je govoril prekmurski učitelj iz Ljubljane, ki je označil zastavo križa kot znamenje zmage krščanstva.

Po kratkem nagovoru je br. Novak izvršil slav- nostno zaprisego katoliških članov in članic novih od- sekov prekmurskega Orla. Po zaprisegi je predsednik mariborskega odseka br. Fr. Radešček na kratko ozna- čil dolžnosti Orlov in Orlic, zlasti odbornikov in odbor- nic, ker le po vestnem spolnjevanju dolžnosti in stroge discipline so uspehi in pravice zagotovljeni. Nato je godba intonirala orlovsko himno, ki jo je ljudstvo in orlovstvo pelo z veliko slovesnostjo.

Ko se je razvil spreved je odkorakala vsa množica pred evangelijsko cerkev, kjer je bil razhod in odmor. Udeležba orlovstva v sporedu je bila častna. V krojih je bilo Orlov preko 1000 in do 200 Orlic. Tudi naraščaj je bil v velikem številu zastopan (samo iz ljutomerske- ga okrožja je bilo do 80 naraščajnikov v kroju). Vseh udeležencev pa je bilo preko 10 tisoč.

Popoldne ob 3. uri je bila javna telovadba. Kljub rahlemu dežju se je na telovadišču zbralo več tisoč gle- dalcev. Nastopili so najprej člani s prostimi vajami, ki so želi živahno odobravanje. Nato je nastopila vrsta izbranega moštva v telovadnih oblekah s težkimi pro- stimi vajami. Tudi naraščaj se je pokazal kot dobro izvežbana in disciplinirana družina pri naraščajskih vajah. Zlasti pohvalno je bila prosta telovadba Orlic in nato gojenk z zastavicami. Na drogu in na bradlji sta telovadili dve vrsti, sestavljenih iz bratov Ljuto- merčanov, Ljubljančanov in Mariborčanov. Tudi orod- ne vaje so žele obilno zaslužene pohvale občinstva. Med odmori so nastopili pevski zbori, ki se pa niso mogli popolnoma uveljaviti, ker je bil čas zelo omejen in te- lovadni spored pester in bogat. Tamburaški zbor pa sploh ni mogel nastopiti.

Po telovadbi se je razvila prosta zabava med pav- ljoni v parku, bogato preskrbljenimi z okrepčili.

Proti večeru so se začeli gostje razhajati, toda na telovadišču je še dolgo v noč ostalo živahno vrvenje brez kakršnihkoli incidentov.

Brzobjavne pozdrave so poslali č. g. posl. Klekl, ki leži bolan v Rog. Slatini in Orlom iz Prekmurja, ki so pri vojaki v Ljubljani, Mariboru in Jajcu.

Splošen vtis cele slavnosti je bil ugoden. Obžalo- vati je le, da prireditelji niso računali s tako ogromno udeležbo ljudstva, ki bi sicer postavili večje število re- diteljev, kar bi poleg velikega moralnega uspeha, ki ga je imel ta tabor, zagotovilo tudi gnotni uspeh. Če si pa predočimo razmere in dejstvo, da je po večini vse ogromno delo priprav slonelo na ramah bratov iz dalj- nega Ljutomera in na hr. Svikaršiču in njegovih, za na- šo stvar navdušeni in agilni gospej soprogi iz Murske Sobotice, je marsikaj razumljivo. Zato kljub nekaterim pomanjkljivostim, ki bi pri spretnejši in številno moč- nejši režiji izostale, iskreno čestitamo prirediteljem in orlovstvu na doseženem uspehu.

## Katoliški shod v Brežicah.

V že davno zavzeti Urekovi trdnjavi v Brežicah se je vršil v nedeljo, dne 3. t. m. od 6 tisoč broječe mno- žice obiskani katoliški shod. Zbirajoče se ljudske mno- žice so pozdravile nekatere hiše v Brežicah z zastavami, zelenjem in cveticami. Slovesni spreved se je začel ob 10. uri od kolodvora na obširno dvorišče grajščine gro-

fa Attemsa. Spreved so otvorili biciklisti in takoj za njimi je bila godba iz Kostanjevice, Orli in Orlice iz vseh bližnjih krajev, izobraževalna društva, mladinsko organizacije, Marijine družbe z zastavami, razne dru- gerkvene organizacije in ogromna množica moških in žensk iz vseh sosednih krajev Stajerske, Kranjske in Hrvaške.

Na zborovalnem prostoru je pridigoval č. g. dr. Walland, ravnatelj salezijanskega zavoda na Rakov- niku, sv. mašo pa je daroval č. g. brežiški dekan Me- šiček.

Po končanem cerkvenem opravilu je predlagal pred- sedstvo shoda predsednik pripravljalnega odbora g. Arlič in so bili sprejeti kot predsednik: narodni poslanec Josip Škoberne, kot podpredsedniki Fran Podvin- ski iz Globokega, Maks Habinc iz Brežic, Martin Ko- zinc iz Sevnice in kot tajnik pa rajhenburški župnik g. Tratnik.

Kot prvi govornik je nastopil g. dr. Korošec, ki je govoril o položaju katoliške cerkve v naši državi in izvajal: Katoliška cerkev v Jugoslaviji ima v sebi do- volj življenske moči, kljub temu, da vladar ni naše ve- re in je vlada proti nam. Zgodovina nas uči, da je ka- toliška Cerkev cvetela celo v tistih krajih, kjer so vla- darji nastopali proti njej, ako so bili katoličani budni. Ako pa hočemo katoličani v naši državi živeti in se razvijati, potrebujemo neomajeno svobodo kat. cerkve.

To hočemo katoličani in nič drugega in zato zahte- vamo tudi cerkveno avtonomijo v državi, da se drugo- verci ne bodo vmešavali v naše katoliške zadeve. Zato prosimo danes svoje škofo, da se krepko zavzamejo za samoupravo Cerkve. Zahtevamo od vlade, da sklene s Sv. stolico sporazum; bojimo se, da ima to odlaščanje vlade slab namen, toda sledili bomo tej zadevi s paz- nim očesom ter videli, kdo da noče verskega miru v naši državi.

Naša najboljša trdnjava je katoliška družina. Ako bomo imeli dobre, krščanske družine, se nam ni treba ničesar bati in se tudi razkristjanjenje šol in družbe ne bo posrečilo.

Kdor hoče dobiti vojsko, se mora organizirati, za- čenši z mladino, ki izstopi iz šole. Ker je danes v jav- nem življenju vse tako razkosano na sto in sto drobcev, zato so uspehi v javnem življenju tako težko dosegljivi. Zato je treba organizirati katoliške bataljone proti vsem neprijateljem kulture in napredka. Brigati se mo- ramo tudi za gospodarsko in socialno plat in strniti v krepke vrste kmete, delavce in obrtnike. Kadar so se katoličani brigali za delavno ljudstvo, je Cerkev cve- tala. Tudi političnega življenja se moramo katoličani udeleževati. Politika se briga za vse javno življenje, zato se moramo tudi mi za politiko brigati.

Proti vsem pritiskom je treba sklenjenega in krep- kega odpora in potem se nam ni treba bati.

Za dr. Korošcem je govoril o zahtevah katoličanov z ozirom na ureditev šolskega vprašanja g. profesor Vesenjaj, ki se je zavzemal za pravico staršev, pri od- ločevanju glede vzgoje otrok. Danes odločajo v šolstvu vsi mogoči činitelji samo starši in krščansko ljudstvo nima besede.

V imenu hrvatskih katoličanov je pozdravil zboro- valce hrvatski narodni poslanec g. dr. Janko Šimrak, ki je govoril o nalogah katolikov pri reševanju delav- skega in kmetskega vprašanja.

O mladinskih organizacijah je govoril urednik iz Ljubljane g. Smodej in povdarjal dejstvo: Čigar bo mladina, tega bo bodočnost. Kakršna bo slovenska mla- dina, takšne bodo družine, takšna bo usoda naroda in domovine, takšno bo pri nas življenje v Cerkvi in iz- ven nje. Ko pri izstopu iz šole napravi mladi človek svoj prvi korak v svet, se odloča po navadi vsa njegova bodočnost, se začne kresati njegov značaj. Da ga ob- varujemo polno nevarnosti, ki preže nanj in vzgojimo poštenega člana človeške družbe, ga je treba v duhu in zahtevah sedanjega časa spraviti v dobro, krščansko mladinsko organizacijo ki mu more nuditi veselja iz- obrazbe, vzgoje krepke volje, pa tudi telesa.

Po končanih in živahno odobravanih govorih je še iz- razil rajhenburški gospod župnik svoje veselje nad si- jajno uspelim katoliškim shodom v Brežicah in pre- čital običajne in soglasno sprejete resolucije.

Večernice in posv. itev presv. Sreca se je vršilo v cerkvi, ker je začelo deževati.

Posavčanom pa vsa čast in priznanje, ker so nam vse hvalevredno mnogoštevilno obiskali katoliški shod, kjer so pokazali javno, da se verska zavest v Posavju močno uviga in raste.

## Tedenske novice.

Učiteljstvo proti ljudstvu. V nedeljo, 3. septembra je bil na Bledu občni zbor Udruženja jugoslovanskega učiteljstva, poverjeništvu Ljubljana. Na tem zboru se je razlegel klic: Kdor učitelj, ta Sokol! Predsednik zborovanja Luka Jelenc je v zborovanje zatrobil to geslo, in ves zbor je odmeval vzklikov: Kdor učitelj, ta So- kol! Zbor je sklenil, da je vsak slovenski učitelj in vsa- ka slovenska učiteljica dolžna podpirati sokolstvo, de- lo učiteljstva je popolnoma vzporedno z delom sokol- stva. V posebni resoluciji si demokratični učitelji stro- prepovedujejo, da bi kdo agitiral proti sokolstvu. Se- veda: Kdor agitira proti sokolstvu, agitira proti libe- ralnemu učiteljstvu. Kdor pa agitira proti liberalnemu učiteljstvu, je proti naši državi. To rečemo mi, mi de- demokratični učitelji! In danes smo po milosti Pribiče- viča in — Bog mu grehe odpusti — Žerjava, mi gos- podje. Kmet in delavec sta uboga para, ki ima pravico plačevati davke, govoriti nič, prav nič. Govorimo mi, mi demokratični učitelji! Ker imamo mi besedo, zato smo v posebni resoluciji na Bledu zapovedali: «Šola je